

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษามีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพราะการศึกษาทำให้คนมีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ในสังคมโลกปัจจุบันไม่ว่าเป็นสังคมเล็กๆ เช่นสังคมระหว่างครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ไปจนถึงสังคมใหญ่คือประเทศชาติ ล้วนแล้วแต่เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน ในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งต้องใช้ความรู้เป็นรากฐานสำคัญ นอกจากนี้ในการดำรงชีวิต ความรู้ยังเป็นทรัพยากรสำคัญสำหรับการอยู่รอด และเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

การจัดการศึกษาในอดีต ระบบการศึกษาไทยเป็นเครื่องมือรับใช้ระบบธุรกิจอุตสาหกรรม และช่วยผลักดันให้เยาวชนส่วนใหญ่ของชาติเป็นแรงงานไร้ฝีมือราคาถูก โครงสร้างของการจัดการศึกษาไทยเป็นระบบแพ้คัดออก มีคนส่วนน้อยที่สามารถเข้าไปศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ระบบการศึกษาที่ผ่านมาไม่ช่วยให้คนได้พัฒนา ไม่ได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะช่างสงสัยและใฝ่หาความรู้ ขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย (ชนาธิป พรกุล, 2543) จึงทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์โลกและสังคมที่เปลี่ยนไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยมีหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่ สร้างสิ่งประดิษฐ์ใหม่ โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา (กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียน รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการผลักดันให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จมากที่สุด คือ ครู (สุวิมล ว่องวานิช, 2544) ครูต้องเป็นกลไกในการจัดการให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และครูจำเป็นต้องมีศักยภาพในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เมื่อกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องเปลี่ยนไป บทบาทของครูก็ควรเปลี่ยนไปด้วย เพราะครูเป็นปัจจัยสำคัญในกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งในการจัดการเรียนการสอนต้องจัดให้มีเนื้อหาสาระและกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

รวมทั้งจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ซึ่งเป็นการผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ด้วยความเข้าใจมากกว่าการท่องจำ ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องมีการคิดค้นหาวิธีและทดลองใช้เทคนิควิธีใหม่ ๆ ซึ่งครูสามารถนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ เพราะการวิจัยเป็นการศึกษา ค้นคว้าหาความจริงอย่างเป็นระบบ ช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน และช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ, 2542) ดังงานวิจัยของลัดดา คำพลงาม (2540) ที่ศึกษาถึงกระบวนการและผลการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอน: พหุกรณีศึกษาของครุศึกษานิเทศก์ในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่ากระบวนการและผลของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนทำให้ครุศึกษานิเทศก์มีพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวดที่ 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 30 ยังมีการกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูมีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ก็ยิ่งทำให้เห็นว่าแนวทางการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานของครูด้วยตนเอง การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงนับเป็นกระบวนการหนึ่งที่ครูใช้ในการประเมินการทำงานของตนเอง และเป็นกระบวนการสืบเสาะค้นหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงานสอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกระบวนการที่ต้องมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตการปฏิบัติจริงของครู มิใช่การแยกส่วนจากการสอนดังเช่นที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติกันในช่วงเวลาที่ผ่านมา (สุวิมล ว่องวาณิช, 2544)

สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนและการทำวิจัยของครูในปัจจุบันคือ การทำกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมการวิจัยแบบแยกส่วน และทำกันในกลุ่มเพียงส่วนน้อย เนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการทำวิจัย ประกอบกับคิดว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องที่ยาก ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการวิจัย (สุวิมล ว่องวาณิช, 2544) จึงทำให้มีปริมาณงานด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย (วรรณภา เด่นขจรเกียรติ, 2543) และผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครูพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูยังเป็นไปตามเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยในชั้นเรียนและการจัดการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่ายังไม่มียานวิจัยใดที่ศึกษาทั้งสองเรื่องร่วมกัน แต่จะเป็นการทำวิจัยแบบแยกส่วนทั้งที่การทำวิจัยในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น

สำคัญเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจ และยังไม่มียานวิจัยเชิงปริมาณที่เจาะลึกถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนและการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยตรง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 เนื่องจากในเขตพื้นที่นี้เป็นเขตพื้นที่ที่มีความหลากหลายทั้งในเชิงขนาดของโรงเรียน และสังกัด ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ขนาดใหญ่พิเศษ โดยมีสังกัดเดิมคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) ประเภทสามัญศึกษา ประเภทสามัญทั่วไป ประเภทอาชีวศึกษา และประเภทการกุศล จึงนับว่าเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรในการวิจัย เพื่อสามารถสรุปอ้างอิงไปยังครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป โดยใช้หลักการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ผลที่ได้จากการวิเคราะห์จะสามารถตอบคำถามวิจัยได้ลึกซึ้งถึงลักษณะของอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม และอิทธิพลประเภทอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นสารสนเทศที่สำคัญให้สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการส่งเสริม และพัฒนาครูในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และช่วยพัฒนาเด็กไทยให้เป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข

คำถามวิจัย

1. มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. โมเดลเชิงสาเหตุของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูสังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่พัฒนาขึ้นกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จำกัดขอบเขตในการศึกษาเฉพาะครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ที่ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนเท่านั้น
2. ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ คือ
 - 2.1 ตัวแปรภายนอกแฝง ประกอบด้วย
 - 2.1.1 ปัจจัยด้านบุคคล ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
 - 2.1.2 ปัจจัยด้านองค์การ ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ การจัดโครงสร้างภายในโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน และแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน
 - 2.2 ตัวแปรภายในแฝง ประกอบด้วย
 - 2.2.1 ปัจจัยด้านกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ บทบาทของครู สถานภาพของครู และปทัสถานของโรงเรียน
 - 2.2.2 แรงจูงใจ ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก
 - 2.2.3 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือความเป็นอิสระในการทำงาน ความสำคัญของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ความหลากหลายของงาน และการได้รับข้อมูลป้อนกลับ
 - 2.2.4 การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ พฤติกรรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และ ผลที่เกิดกับนักเรียนเมื่อครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
 - 2.2.5 การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ คือ ความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทศนคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลที่เกิดกับนักเรียนเมื่อครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การทำวิจัยของครู เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งในการวิจัยนี้วัดการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูได้จากพฤติกรรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และผลที่เกิดกับผู้เรียนเมื่อครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

พฤติกรรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง จำนวนงานวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนที่ครูทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลที่เกิดกับนักเรียนเมื่อครูทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อครูนำผลการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน สามารถวัดได้จากพฤติกรรม และผลการเรียนของผู้เรียนที่เปลี่ยนไป ในด้านการพัฒนากระบวนการคิด การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิตที่เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการ สร้างความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ โดยครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงมีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง ซึ่งในการวิจัยนี้สามารถวัดการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูได้จากความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทักษะชีวิตของครูต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พฤติกรรมจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลที่เกิดกับนักเรียนเมื่อครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความรู้ของครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ข้อเท็จจริง หรือหลักการต่าง ๆ เกี่ยวกับ บทบาทของครู กระบวนการ และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทัศนคติของครูต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง ความรู้สึกของครูต่อการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในด้านความเห็นความสำคัญ ความเชื่อ และประโยชน์ของการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งวัดจากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

พฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สามารถวัดได้จากการวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถวัดได้จากพฤติกรรมกรเรียนของผู้เรียน การพัฒนากระบวนการคิด การนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ใน ชีวิตจริง ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ปัจจัยด้านบุคคล หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะตัวของครูแต่ละคน ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน สามารถวัดได้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครูในปัจจุบัน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ประกอบอาชีพรับราชการครู ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ปัจจัยด้านองค์การ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะหรือสภาพต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมกรการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู สามารถวัดได้จากการจัดโครงสร้างภายในโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน และแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การจัดโครงสร้างภายในโรงเรียน หมายถึง การจัดแบ่งงานในโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ หรือเป็นลักษณะการจัดกลุ่มงานเข้าด้วยกันอย่างมีเหตุผล ซึ่งสามารถวัดได้จาก ความชัดเจนของการแบ่งงานโรงเรียนออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ การกำหนดแนวปฏิบัติในแต่ละฝ่าย ความเหมาะสมของจำนวนคนในแต่ละฝ่าย ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

วัฒนธรรมของโรงเรียน หมายถึง แบบแผนหรือรูปแบบการประพฤติปฏิบัติของครูในโรงเรียน ที่ร่วมกันกำหนดขึ้นและถือปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน เพื่อความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งสามารถวัดได้จากความเชื่อ แนวปฏิบัติ และข้อตกลงต่าง ๆ ที่บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติร่วมกัน เพื่อความสำเร็จของโรงเรียน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แผนกลยุทธ์ของโรงเรียน หมายถึง แผนระยะยาวของโรงเรียนที่กำหนดทิศทาง วิธีดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียน และนำไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปีได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถวัดได้จากการวางแผนงานระยะยาวของโรงเรียน แผนระยะยาวที่กำหนดขึ้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสามารถปรับให้เข้ากับสภาพปัจจุบันได้ ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ปัจจัยกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกัน หมายถึง คณะบุคคล หรือสมาชิกในองค์กรนั้น ๆ ที่มาอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกันให้เห็นโครงสร้างของกลุ่มชัดเจน โดยแต่ละคนจะแสดงบทบาทไปตามหน้าที่ สถานภาพ หรือตำแหน่งของแต่ละคน ภายใต้แนวปฏิบัติหรือปทัสถานที่กลุ่มยอมรับร่วมกัน ซึ่งสามารถวัดได้จาก บทบาทของครู สถานภาพของครู และปทัสถานของโรงเรียน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทบาทของครู หมายถึง การแสดงพฤติกรรมจริงที่ครูแต่ละคนในกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกัน แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของตนภายใต้การรับรู้ และความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายได้อย่างต่อเนื่องชัดเจน ซึ่งสามารถวัดได้จาก ความเข้าใจของครูเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการปฏิบัติงานที่โรงเรียนต้องการ ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สถานภาพของครู หมายถึง ตำแหน่งของครูแต่ละคนในกลุ่มที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และแต่ละตำแหน่งเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความสัมพันธ์ต่อกันว่ามีความสัมพันธ์ต่อครูคนอื่นในฐานะใด สามารถวัดได้จาก การที่ครูรู้ว่าคนที่มีตำแหน่งสูงกว่าจะมีอำนาจในการบังคับ และสั่งการผู้ใต้บังคับบัญชา การยอมรับนับถือกันและกันด้วยเหตุผลของตำแหน่งหน้าที่ ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ปทัสถานของโรงเรียน หมายถึง มาตรฐานหรือเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติต่าง ๆ ที่กลุ่มสร้างขึ้น และยอมรับที่จะปฏิบัติตามเพื่อความสำเร็จของโรงเรียน สามารถวัดได้จาก การยอมรับข้อตกลงสำหรับแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จในโรงเรียน ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แรงจูงใจ หมายถึง ความต้องการพื้นฐานในการปฏิบัติงานของบุคคล สามารถวัดได้จาก แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แรงจูงใจภายใน หมายถึง ผลตอบแทนด้านจิตใจซึ่งเป็นสิ่งที่จะกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสุขที่ครูได้รับการปฏิบัติงาน การพัฒนานักเรียน และการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

แรงจูงใจภายนอก หมายถึง ผลตอบแทนภายนอกซึ่งเป็นสิ่งที่จะกระตุ้นให้ครูปฏิบัติงาน ได้แก่ การได้เลื่อนขั้นเงินเดือน การเลื่อนตำแหน่งเป็นอาจารย์ 3 และการได้รับชื่อเสียง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง การรับรู้และเจตคติของครูที่มีต่อลักษณะงานที่ปฏิบัติ สามารถวัดได้จาก ความเป็นอิสระในการทำงาน ความสำคัญของงาน ความมีเอกลักษณ์ของงาน ความหลากหลายของงาน และการได้รับข้อมูลป้อนกลับ ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความเป็นอิสระในการทำงาน หมายถึง ระดับความมากน้อยของการเปิดโอกาสให้ครูใช้ดุลยพินิจตัดสินใจเลือกกระบวนการทำงาน และกำหนดระยะเวลาในการทำงานด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสำคัญของงาน หมายถึง ระดับความมากน้อยของผลกระทบของงานต่อการทำงานของบุคคลในหน่วยงานเดียวกัน หรือผู้ที่อยู่นอกหน่วยงาน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความมีเอกลักษณ์ของงาน หมายถึง ระดับความมากน้อยของงานที่ครูทำได้เสร็จสมบูรณ์ และสามารถระบุงานที่เกิดจากความพยายามในการทำงานของตนตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการได้ ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความหลากหลายของงาน หมายถึง ระดับความมากน้อยของทักษะ ความรู้ ความชำนาญ และวิธีการทำงานรูปแบบใหม่ ๆ ที่ครูใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การได้รับข้อมูลป้อนกลับ หมายถึง ระดับความมากน้อยของข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้โปรแกรมลิสเรล และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ประโยชน์ในทางปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู รวมทั้งปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งผลการวิจัยทั้งหมดนี้ จะทำให้ได้องค์ความรู้และข้อเสนอเชิงนโยบายต่อการส่งเสริม และพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา และช่วยพัฒนาเด็กไทยให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุขต่อไป

2. ประโยชน์ในทางวิชาการ การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสเรล โดยมีตัวแปรตามสองตัวคือ การทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงนับเป็นเรื่องที่ใหม่ และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนักวิจัยท่านอื่น ในการพิจารณานำผลการวิจัยไปใช้ รวมทั้งยังเป็นแนวทางในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต่อไป